

LUBLANSKE

NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA.

Sabbota 24. d.

Svizhana 1798.

Nro. 16.

Lublana

Enajsti dan sta nash Shkof Baron Raigersfeld, inu desheln svetovavez Baron Lihtenberg-Janefhizh noviga Profhta v Novim Mesti vstavlala; on se imenuje gospod Karl Rudolf Zierheim, je bil Dehant inu fajmashter v' Trebnim. Novameštjani so bili posebno sraven veselji.

Lashke novize pravio: Franzosi pod vishi generalam Berthier so pershli deseti dan Svizhana per trinajst tavshent mosh v' Rim; grad Svetiga Angela v' Rimskim mesti se im je na glihan-
je

je podal; oni so na vsih sedem verhov, na katerih je Rim sidan, obstavili s' shtukmi; Papeš je doma ostal; ni nikamer bešhal; inu Kardinalam sapovędal, nikamer bešhat, temuzh v' Rimi ostati. Franzosi so ludęm osnanili, de naj per miru bodo, oni nizm hudiga ludstvu nezhejo; ampak so peršhli se smoshtovat nad smertjo nih bratov Basseville inu Dufot, se smoshtuvat le nad taisto oblastjo, katęra je te morie kriva.

Te pustne dni so šhli is Lublane vsi komedianti, katęri so tukaj od S. Mihela do sedaj komędie jęgrali. Tovaršhia se je rasdelila, nekaj ih je šhlo v' Linz, nekaj v' Zelovez, nekaj drugam.

Dunej 14. Svizhana.

Staroverški šhkof na Ogerškim inu v' Slovenii so sbrali en zerkveni sbęr v' mešti Karloviz, katęro lešhi v' desheli Sirmia nad Beligradam.

Tri meseze je dim vstajal is hriba Mezhek na Slovenškim bliso Petzhuha (Fünfkirhen) po nozhi se je vidilo, de semtarke s' plamęnam gorę. Dim je sonze sakrival inu pepęl je na tla padal is njega. Sosędje so bili v' strahi, de bi hrib nejęl ogen inu shindro vunmetat. Ta rezh se je sedaj frezhno konzhalo. Hrib je pervizh goręti sazheł od ene pastirške kurjave, semelko oglje je na dan is semle vunględalo, se je vneło inu zhedalaj globokišhi goręlo. Poletna vro-

vrozhina je pomagala, de je rajfhi talęlo, inu ogin vęzhi bil. Na jefen je padel velik desh, ta je pogafil inu ognu koncuz fturil. Oglje je shlahtno, sa kurjavo perpravno; satorej perpravlajo, de ga bodo kopali inu sa pezhi kurit imęli.

Franzia.

Peteri Visharji fo ta fklep osnanili: Rajnfka armada ima narasen it, nje general ftan je raspufhen; fami peti division oftane na sgorni Rajni inu ima terdnavo Kehl v' peftęh dershat. General Augereau, kir je bil vishi vodnik te armade, naj hiti v' terdnavo Perpignan na Shpanfkpanfko mejo, ondi dobil povele, kaj bo dalaj opravit imel; ta novi opravik bo njemu sa plazhilo njegovih saflushikov, inu Visharji se sanefejo na njegovo kripkost inu sveftobo. — Ta fedaj raspufhena shovnerfhina je ftala per sgorni Rajni na unim kraji Shvabfkiga. Sizer per Rajni fhe oftane vojfka pod generalam Hatry v' męfti Mainz, inu na spodni Rajni Samberfka shovnerfhina.

Deshelana inu uzhen a mosha Daunon inu Monge fta povele od dobila Visharjov novizh is Parisa v' Rim spęt iti, de bota kaj starih umętneh rezhi nabrala inu v' Paris pertirala.

Franzoski vojskni jetniki nimajo dobro v' Anglii, anglesi fo fkopi pruti njim; satorej je fklęneno, is Parisa denarjov poflat, de bode
(njih

Njih potrebnihini pomozh dana, inu de od slęga
konez nejemlejo.

Anglia.

Viharji so branili, de nafhe barke niso mo-
gle franzofke bregove obiskat, inu niso shle
Brest inu druge brodove saperat. Kakor hitro
pride bolski sapa, po'dejo franzosam na nos.
Sędem verstneh pojde posebej Hollendarje pestiti.

Pravio, de franzosi zlo po nozhi per ba-
klah delajo, inu perpravljajo plave ali flosse sa
vojsko zhes naf. Eden nafnih mornarjov je is
jęzhe vshel, inu persęgel, de dva plava sta v'
Brestu shę szimprana, na slednim je 78. velikih
shtukov inu en grad isidan.

Narpręd nam mislio franzosi pobrat otoke,
katęri bliso nih bregov leshe, inu katęre smo im
pobrali, kakor so otoki Jersey, Guernsey, inu
tako naprej.

V'Irlandi so enkatęri v'jęzho vtaknени,
katęri so franzosam perjatli, inu bi ih radi na
pomozh dobili, tudi je dosti pisem najdenih, v'
katęrih so franzose vabili, de imajo zhes morje
v'nafhe angleske deshele bres sferbi priditi.
Kar je v'Irlandi na tim konzi, vse sheli fran-
zose; kar je unim konzi pruti polnozhi, je bol
per pokoji.

Nafha kupzhia je skusi to silno sastala, de
so franzosi nafhe blago prepovedali, barke so

mogle doma ostati, katere so še v' Franzio naj-
boshene bile, morško plazhilo je poskozhilo, sa-
dobrostanje sa barke je po dvajset od sto goldi-
narjov.

Holland.

Dva inu dvajseti dan Profenza so sbrani
mohje vso dosedajno versto inu navade prever-
nili; oni so imeli eno majnfhi obgrajeno oblast,
sledna deshela je po svoji voli sama sebe visha-
la, inu nikol niso mogli ene forte postave sa v-
sih sedem deshel vpelat. Per vsih delah so na-
prejlesli, kakor povshi. Al sbrani mohje so ot-
li to rezh na kup vręzhi; saprejo mesto Haag,
postavjo strashe povsod, pred hifho sbranih moh
postavjo domazhi hollendarfski soldatje natlazhe-
ne shtuke, franzosi so mogli na tihim v' svojih
kvarterjih lesnat, mohje so bili vkup poklizani,
vrata saprejo, posvetvanje se sazhe; president
prafha, al so mohje perpravleni vsaki posebej
persezhi, de nezhejo imeti nobeniga Stadthuder-
ja, ampak de bodo vse sedem deshele ena sama
republika pod eniga Postavo. Deset se ih je bra-
nilo, sdajzi so vun is sbiralifha isgnani; drugih
edendvajset je popred v' sapero vtaknenih, mo-
v' svojeh hifhah tizhat, nesmejo nikamer. Okol
enajste ure sjutrej so mohje fklenili, de sbira-
ralifhe je narvifhi oblast v' Hollandi, vse druge
deshelne oblasti morejo biti pod tiga sbora po-
velam; pet visharjov se more postavit, de bodo
povela ispelovali; ti peteri prejnejo oblast zhes

sholnerfhino. Sadnizh so fklenili, de staro ime Holland ima jenat, inu vse deshele skup se imenovat: Batavia. Tedaj nebomo sanaprej vezh tiga imena v' novizah postavljali, temuzh Hollendarjam porezhemo: Batavzi po nih starim latinfkim imeni. Popoldne so ludem osnanili, kajseni fklepi so narejeni, ludem inu oblastam je sapovedano per pokoji biti inu vle bogati, kar je fkleneno. Drugi dan sbrani moshje po vseh sedem deshelah pisma poslali, de nih sbiralishe je sanaprej narvishi oblast inu gospodar zeliga Batavfkiga ludstva.

Moshkovia.

En uzhen mosh gospod Storh popisuje v' svojuh novuh bukvah moshkovske deshele. On pravi ima trideset millionov dush v' sebi. Kar novo dobleni del polfkiga kraljestva snefe, je polfhesti million dush. Ene deshele so filno ludne, imajo po dva tavshent dush na eni shtirfhtirvogelni mili prostora, al druge so redkoludne, imajo komaj po sto dush na eni mili. Vezhidel niso deshele tako rodovitne, kakor drugot po Europi. Na sto sakonfkih se shteje de imajo po 272. otrok, tedaj vsaki sakon eden pruti drugim se vsame de pernese po dva al po tri otroke. Sa osdravlenje, inu sa osdravilze ima zefarstvo lepe preskerblenja, je dosti apotek inu uzhenih osdravilzov. Is Turzhie nesme nobeden v' Moshkovio, dokler shtirideset dni kontumazio neprestojt, de kuge nesanesfe. Is nemfkiga

ga je perfhlo doſti ſelakov, ti ſo ſe dobro ſa-
redili, inu ſeliſha pridno obdeľali, Zefariza im
je dala dva milliona v' roke, de ſo ſemle napra-
vili; v' deſetih letih bodo bres obręſti to ſamo
naſaj poplazzhali. Ribiſhtvo neſe doſti denarjov,
ſlaſti love velike Biſene v' reki Volga. Koſhe,
uſine inu ſhivina neſe Zefarju inu deſhelam po
trinajſt million goldinarjov ſledno leto. Uni kraj
Uralſkeh gorā ni zhebęl, tolikaj vezh ih je
tim kraji. Enkateri imajo po ſto po tavshent Ko-
rit zhebęl. En minih is Eſterajha je bil vjet per-
pelan v' deſhelo Aſtrakan v' leti 1613. Ta je ſa-
zhęl vinfke terte ſaſajat; Zar Mihael mu je u-
kaſal vinograde narediti. Ludje ſo radi pili
ſladki moſht, veſeli terte ſadili, inu is nemſh-
kiga eniga uzheniga vinogradnika k' ſebi povabili,
de im je tertno obdelanje pokasal. Zar Peter
Veliki je vinfko perdeľanje podperal. Sedaj i-
majo terde kifle vina, ſato ker vezhidęl vſe v'
groſdji prodado, groſdje dalezh okoli noſio, inu
doſti nezhakajo, de bi obſorilo.

Turzhia

Zar je oſnanil, de Paſhavand Oglu je bil
trikrat tepen; al on ſhe ni premagan, temuzh
je per meſti Adrianopel ſe terdno ſagradil, inu
pot ſaperel, de ſkoro nizh ſhivesha inu blaga
od te ſtrane v' Konſtantinopel nemore.

Vmerli so v' Lublani.

16. dan Svizhana.

Joannes Gerbez, sedlarški mojster, 65. l. na
Bregi Nro. 343.

Andrej Supanzhizh, ofhtir 28. l. v' Blatni va-
si Nro. 109.

17. dan.

Maria Ovsez, 80. l. na Predmęsti Nro. 15.

18. dan.

Matevsh Tkalz, berazh, 81. l. na Predmęsti
Nro. 3f.

Marjeta Frizez, shribarska hzhi, 5. l. na Sta-
rim tergi Nro. 150.

Od Brixenske gosposke v' Bledu se osnani
terjavzam po ranzi Jera Pasler v' Shelęzhah, kar
imajo po nji iskati, naj pridejo v' to kanzlio 23.
Sufhza ob devetih sjutra, de svojo pravizo fka-
shejo; sizer bode sapusheno premosheuje dele-
sham isrozheno, kakor je ranza na sadno ras-
lozhik naredila.

Bleđski Grad 28. Profenza 1798.

Od Brixenske gosposke v' Bledu se da nas-
nanje, kateri imajo kaj iskat per sapushenim
premoshenji ranze Urthe Mullej v' Shelęzhah;
naj pridejo v' to kanzlio 22. dan Sufhza ob de-
vetih sjutra, de svojo pravizo fkashejo; sizer bo-
de sapusheno premoshenje delesham isrozheno,
inu po postavah rasdeleno.

Bleđski Grad 18. Profenza 1798.